

[Sønderup.]

noget i takt med landbrugets villighed til at høje sig for de krav, der forelå om lønforhøjelser.

Det mest iøjnefaldende træk i billedet synes mig at være de meget begrænsede resultater, landbruget i sin helhed har måttet affinde sig med og det på et tidspunkt, da landbrugets vilkår ikke blot rent øjeblikkeligt er vanskeligere, end tilfældet har været i mange år, men da især det alvorlige i det mørke fremtidsperspektiv, der tegner sig for os, er afsætningen af landbrugsvarer i det hele taget, bl. a. som følge af høje todsatser og, hvad der er endnu værre, direkte spærrebestemmelser. Alle andre lande end Danmark giver deres landbrug favørstilling, og det kan vel nok være berettiget i den forbindelse ironisk at minde om, at den eneste form for favør, dansk landbrug har, er den, der består i en høj forlodsbeskatning af jorden. Der føres i dag i et omfang som ingen sinde før i den omkringliggende verden landbrugspolitik efter nationale linjer. Konkurrenceevne og gode kvaliteter tæller som følge heraf ikke nær så meget som forhen. Gennem mange år var der ellers i form af en stabil landbrugsproduktion og et konstant engelsk forbrug skabt en udvikling, der var udtryk for en tilpasning de to parter imellem af et sådant omfang, at det betød noget fundamentalt for de to lande til gensidig fordel. Denne epoke synes at være ved at rinde ud som følge af den subsidiepolitik, den selvforsyningspolitik, som England desværre er slået ind på.

De ændrede forbrugsvaner spiller en stor rolle, og det er hævet over enhver tvivl, at den øgede fritid også har det på sin samvittighed, at den på afgørende vis har ændret folks forbrugsvaner på fødemidlernes bekostning. Undersøgelser viser jo, at de stigende indkomster ikke har medført forholdsmæssigt øget forbrug af fødemidler. Nej, det er biler, det er fjernsynsapparater og meget, meget andet, der står øverst på folks ønskeseddel.

Det er forståeligt, alle vanskeligheder taget i betragtning, at der i den senere tid har været talt om nye og mere moderne og mere effektive salgsmetoder, og det ene af de foreliggende lovforslag, bemyndigelsesloven, er jo tænkt som et hjælpemiddel i så

henseende. Jeg tror meget gerne, at der ad disse veje kan hidføres et resultat, og at vi har noget at indhente i så henseende. Det er noget nyt, man står over for. Lovforslaget er for så vidt udtryk for en ramme-lovgivning, og det bliver spændende fremover at se, hvad man kan få i de rammer, og hvad man kan få ud af det til gavn og til fremgang for landbruget. Men vi gør sikkert klogt i at regne med, at den nationalpatriotiske landbrugsprotektionisme nu om stunder er så udpræget, at vi hurtigt kan komme ud for modforanstaltninger under en eller anden form.

Jeg antydede før, at landbruget i sin helhed ikke får megen hjælp eller støtte gennem de lovforslag, vi behandler. Det har den højtærede landbrugsminister jo for så vidt også selv givet udtryk for i sin fremsættelsestale. Man kan vel sige det sådan, at der finder en omlægning sted af indtjeningsmulighederne for de forskellige størrelsesgrupper inden for landbruget. Det store landbrug, det, som man betegner som det egentlig korndyrkende landbrug — altså et meget lille udsnit — får uden tvivl en fordel. Om husmændene kan holdes skadesløse ved fordelingen af kornpuljens midler, er foreløbig et åbent spørgsmål. Men hvad de mellemste brug angår, får de kun lidt eller ingenting; det er for øvrigt en brugsform, der kommer i svære vanskeligheder ved den udvikling, vi er inde i som følge af de forskellige lønstigningers omkostningsforøgende virkninger, for de mellemste brug har kun i begrænset omfang sparet dyr arbejdskraft gennem mekanisering.

Der findes jo så mange besynderlige paradokser her i tilværelsen, og et af dem består i, at det synes som om, at jo mere landbruget erhvervsmæssigt betyder for et land, des mindre hensyn bliver der taget til det. Det er i hvert fald i udpræget grad tilfældet i Danmark. Atter og atter er det fra landbrugets side blevet understreget, hvor skæbnesvanger den økonomiske udvikling var for eksport erhvervet, men det synes ikke at have gjort noget stort indtryk. Man kan diskutere, og man kan have afvigende opfattelser af en kornlovs betydning, men det står i hvert fald fast, hvad det angår, som vi i dag beskæftiger os med, at et afgørende moment for regeringen i den forbindelse først opstod fra det øjeblik, da der